

26.05x35.85	31	6	עמוד	י ן - ה ם ג ז י ן	25/05/2010	22738356-6
"ויצו ארגון נשים ויצו - 973"						

אפקט החממה

לא מתחרים לוגו. עומדים מימין: מברטו, ולדימיר, דן וישראל; יושבים מימין: ליאור, תמרה ושאל

06

גלגל הצלה

מנוער בסיכון, ליחידות השדה של צה"ל: סיפורם של שבעה צעירים בוגרי פנימיית ויצ"ו הדסים

< אייל לוי

ישראל לוחם בחטיבת כפיר, ליאור מפקד כיתה, שאול ביחידה מובחרת, ולדימיר בגבעתי, מברטו חימושניק בנח"ל, דן ותמרה מבצעים שנת שירות לפני גיוס • סיפורם של שבעה צעירים, שבקלות יכלו להיות מתויגים כנוער בסיכון, אבל הגיעו לפנימיית ויצ"ו הדסים ושינו את גורלם

אייל לוי // צילום: אלי דסה

לדימיר רודושנקו סירר את תג היחידה של גבעתי, שלא יאכר בצילום הקבוצתי. שאול, שנמ צא בהכשרה ביחידת מגלן, דיגם את הרובה. שבעה חברי צעירים בני 19 עמדו זקופים וגאים, יורעים שהכל עניין של בחי דות נכונות בחיים. בקלות יכלו לקחת פנייה אחרת, ואז הסוף לא היה ורוד. "אותי אולי היי תם מוצאים על איזה ספסל", צחק ישראל אל-קיים. "סתם, אני לא בטוח, אבל כמעט בווראות לא הייתה לי תעודת בגרות ובטח שלא הייתי מתגייס לחיל קרבי".

השבעה הם בוגרי פנימיית ויצ"ו הדסים, שנמצאת ממש מול היישוב קרימה שבשרון. כפר ילדים ונוער שחלק מתלמידיו מוגדר כנר עד בסיכון. לאו דווקא כל השבעה שבתמונה נמצאים בקטגוריה המדוברת, אבל הנה דן גולן, בחור גדול וחייכן, עזב את הבית כשהיה בן עשר ומאז לא הביט לאחור. "זו המשפחה שלי", הוא הצביע על החברים שעמדו לצדו.

רודושנקו הגיע לכפר בכיתה ו'. הוא עלה ארצה עם אמו כשהיה בן שלוש. שניהם, לבר. האם עברה קשה. לפרנס את משפחתה וולדימיר הקטן הרגיש היטב את כובד המשקל. "כל מה שהיא רצתה זה שתהיה לי מסגרת בריאה", הוא משוכנע. "או ברקנו עם השירות הסוצי-אלי את האופציות והחלטנו להגיע לכאן. זה לא פשוט להתנתק מאמא. השנה הראשונה הייתה קשה, אבל במשך הזמן מתרגלים. לא יודע אם זו ההגדרה הנכונה, אבל האווירה החמה כיס תה על החור שנוצר. היה לי מרדף בשם שרון, שהיה בשבילי כמו האבא שאף פעם לא היה לי. עד היום אני הולך אליו לארוחות ביום שישי בערב".

ליד ולדימיר ישבה תמרה טאו, חברתו. בח בודה אומרים שאם יש משהו שהשתנה בג-

דול מאז שהגיע להדסים, זו היא. "כמו ין וינג", ולדימיר צוחק. "מופרעת, בלגניסטית. עשיתי המון בעיות", היא העירה על עצמה. "עם השנים התמתנתי".

כשניסיתי לדבר איתם על התיוג כנוער בסיכון, ישראל מיר הבהיר: "אנחנו לא אוהבים לחיות תחת הגדרות". דן מיהר להוסיף: "לכל נוער יש סיכון. יש סיכוי ליפול לסמים קשים ולאחר יש סיכוי שייכנס לג'יפ ובסוף הערב יהרוג ארבעה אנשים, זה לא סיכון?".

רק שאול ביקש לקטוע אותם: "תגידו את האמת. כן, אנחנו נוער בסיכון. לכל אחד יש את הסיבות האישיות שלו. אני מכיר אתכם, ואתם מכירים אותי. נוער בסיכון זה בעיות כלכליות,

בעיות עם ההורים. מי שהגיע לפה יש לו הרבה מזל. יש כאלה שאין להם העזרה והיכולת לעשות את הצעד. חברי שיש סיכוי שלא יצליחו בחיים, ולא בגללם, אלא כיוון שאין להם אפשרות לקבל רברים שילדים רגילים מקבלים".

חברים לכל החיים

שאול נולד בנתיבות. הוא הגיע להדסים רק בכיתה י', אחרי שהרגיש תקוע ושהזמן לשיפור הולך ואוזל. "ראיתי שהציונים לא משהו, ויש צורך במהלך", הוא אומר בקול מרוד. "דודה שלי למדה פה לפני הרבה שנים, והיא המליצה. המטרה הייתה לצאת עם בגרות ולהתקדם. אין מה לעשות, לפעמים נבית פחות טוב מאשר במקום כזה. זה מוזר, כי תמיד טוב בבית, אבל אין שם הרברים שיעזרו בבניית החיים". ניסיתי להסייביר שדווקא בחוץ, בעיר הגדולה, לפנימיות אין שם טוב. זה כמו בן הרליק אותם. "סטיגמות", סינן שאול. "בבית ספר רגיל אין חבורות וקליקות? אני יודע ממה שאני קורא בעיתונים". ולדימיר רצה לחזק. "עדיין בכירי הדרך הצבאי

וראשי הממשלות הם חניכי פנימיות. אני יודע כעובדה שבארצות הברית רק החברה הגבוהה הולכת לפנימיות. לפני שהגעתי לא היה לי מושג לאן אני הולך, בדיוק כמוכם שם בחוץ, אבל בגדול, כל האנשים שיושבים איתך כרגע יש להם אחלה בגריות והם התגייסו למקומות הכי טובים".

החברה הצביעו על דן גולן ומברטו אברה, בחור ממוצא אתיופי, שחלקו חרר במשך שנים. מברטו סיפר שהרצון להגיע לפנימייה נבע מהצורך להשתלב בחברה ולא להיות בשוליים. "הגעתי לפה בכלל בטעות", הוא מספר. "ביקשתי פנימייה קרובה לבית בראשון לציון, וממשרד החינוך שלחו אותי לכאן. מבחינת הלימודים דווקא הייתי בסדר גמור, חנוך אפי לוי, רק שהבנתי שאני צריך שינוי בסביבה. יותר חברים וחברה". תמרה סיפרה שהיא עכשיו מעבירה שנת שירות ביישוב סמוך, שם תופעות כמו גזענות וחלוקה לחבורות בוטות הרבה יותר

שאול: "תגידו את האמת. כן, אנחנו נוער בסיכון. מי שהגיע לפה יש לו הרבה מזל. יש כאלה שאין להם העזרה והיכולת לעשות את הצעד. חברי שיש סיכוי שלא יצליחו בחיים, ולא באשמתם"

26.32x33.85	32	6	עמוד	7 - המגזין - מעריב	25/05/2010	22738366-7
"ויצו ארגון נשים ויצ - 973"						

דיווחה שמרית יחיאלי, עוברת סוציאלית בפנימייה. "רצו לברוק מה המצב אחרי תקופה של שלוש עד חמש שנים. הגיעו למסקנה שכמעט עשרה אחוזים מהבוגרים לא מצליחים להגיע למקצוע, ומדובר בשנים הקריטיות שבהן הם צריכים תמיכה. הרי פה הם עברו דרך ארוכה ועכשיו הם חוזרים לנקודת האפס".

כרי להתמודד עם הבעיה הקימו בהרסים את "בית הבוגר", שנמצא בקצה הכפר. בית קטן עם סלון וחדרי שינה, שבו בוגר שקשה לו עדיין לצאת מהחומות יכול להמשיך לשים את הראש בשנים הקרובות. דן גר שם וכך גם ולדימיר ותמרה. מדי פעם יש להם שיחות אישיות עם שמרית, ואחרי זה שיחות קבוצתיות, כדי להבין באיזה שלב של ניתוק הם נמצאים.

תמרה רוצה לחזור אחרי הצבא להרסים כמדריכה ואילו ולדימיר רואה את עצמו כאיש צבא. כבר עכשיו, בתחילת הדרך, הוא מסומן כמפקד, והחלום הגדול שלו הוא להיות קצין. "אני בן יחיד ולא הייתי חייב ללכת לקרבי", הבהיר. "אבל לא הייתי יכול לשבת וללמוד בקורס כמה שנים. לפחות לא עכשיו. פעם יצאתי לסידורים בתל אביב בלי הנשק ואמרתי לעצמי 'איך אנשים מסתובבים ככה שלוש שנים?'. כשאתה הולך עם נשק, אנשים מסתכלים עליך אחרת. תמיד לימדו אותנו בפנימייה לתת את המקסימום, לדחות לעשות כמה שיותר".

להיות הכי טוב

קצת מפתיעה האמביציה שנושבת מהם, בטח לעומת כל השכורים של ראשית המסלול. ישי ראל סיפר שבהתחלה, כשאמרו בפלוגה שיש כאלה שיצטרפו להישאר שבת, מסביב השפילו מבט מבואס, ורק הוא לא הבין על מה המהומה. "כשאומרים לי להישאר, אני מחייך", הוא צחק. "רגיל לזה. אמרתי להם 'מה אתם בוכים, כולה שבת אחת' והם עדיין מתלוננים. זה הפלוס בפנימייה, שאתה מגיע למקום כזה ואין לך הלוט מלהישאר או לישון עם עוד אנשים".

ליאור צחק, אפילו שלושה שבועות בבסיס לא שכרו אותו. "פנימייה נותנת לך גישה לחיילים שאם קשה עכשיו, זה לא סוף העולם. תתגבר. אני רואה הרבה חברים שמתפלאים 'וואו, שמרת שעתים וחצי, תפרו אותך'. לא, בעיניי זה לגמרי אחרת".

ישראל משרת כלוחם בחטיבת כפיר, ליאור משמש כמפקד כיתה, שאול ביחידה מוכשרת, ולדימיר בגבעתי, מברטו חימושניק בנח"ל. "יש בינינו קטע של תחרות", מודה שאול. "אתה נמצא עם עוד 20 נעדים בגילך ואתה רוצה להצליח ולהיות הכי טוב. אני אישית מאוד רצינית".

הרסים בינתיים הצליחה במשימה. לקחה חבורת נערים והפכה אותה ל"גאוה ישראלית" כמו שעוגייה היה אומר. זו לא הפעם הראשונה שזה קורה. מהרסים כבר יצאה רשימה מוכשרת, שכוללת בין היתר את יוסי גינוסר, שלמה גרוניך, אריאל ילבר, יוסי פולק, צופית גרנט ועדן הראל. עכשיו השאלה מה יקרה כשהצעירים ייצאו מהמסגרות, לאן יוכלו אותם החיילים. מה החלומות שלכם, שאלתי את החברה. תמרה רוצה להיות רקדנית, שאול שחקן או זמר (החברה ממליצים בחום), ואילו דן חולם על לימודי קרקס בלוס אנג'לס. בעלה של אחת המדריכות לימד אותו וכבר שנים שהוא שולט בכדורים ובחישוקים.

"יש הורים שלא יכולים להרשות לעצמם לתת את הכלים, קשה להם", ישראל מסביר. "זה לא אומר שהם שונאים אותי, בכלל לא. אני יודע מה אנשים בחוץ חושבים, אבל קיבלתי פה רבים שלא הייתי מקבל בשום מקום אחר. אני לא מתחרט לרגע".

"הפנימייה נותנת גישה לחיילים שגם אם קשה עכשיו, זה לא סוף העולם". ויצ'ו הרסים

המשך תעמוד 06

מאשר בפנימייה, שמיד ערבבה את כולם. "חברים כמו בפנימייה לא תמצא בשום מקום אחר", רודושנקו בטוח. "זה לכל החיים. זה אחים שיעזרו לך. אתה עובר איתם רברים שאתה לא חושב שתעבור עם חבר רגיל. מתקלח איתם, ישן איתם, חי איתם".

ליאור חיוגי ישב בצד והקשיב. הוא יליד שרית. להרסים הגיע כמעט עם כל אחיו, בהתחלה כתירוץ לבריחה מהקסאמים. אחרי זה כבר נשאר ארו במקום. "הרסים תרמה לי, היא הוציאה לי את החצץ מהנעליים, זה בטוח", הוא מיד הבהיר. "אבל אני ארגים לך מקרה קיצוני. אם יבוא הילד שלי ויגיד שהוא רוצה ללכת לפנימייה, אני לא יודע אם אשוב על זה כעל אופציה. אפילו שאני יודע שהיא עשתה לי טוב, אני בטוח שחלק מה הורים התחרט, כי באיזשהו מקום זה לאבד את הילד. קשה לנו היום לשבת בבית כמו עציץ. אנחנו חייבים לעשות משהו, הרבה יותר עצמאי. אתה לא מסוגל שאבא שלך ייתן כסף, קח תקנה. אתה רגיל שאתה לבר".

חיוגי ציין נקודה משמעותית. השבעה כאן הם חלק מ-23 בשכבה, מחזור שנחשב מוצלח בירי, תר, אבל עדיין היציאה לחיילים האמיתיים לפניו. הרי כשכיל רובם החיים הם הכפר שבו גדלו. הכפר סיפק את כל מחסורם והגן עליהם. כרגע, הגיוס לצבא הוא שלב מקדים בתהליך היפרדרום תם מחייהם הקודמים, המוגנים. "יש פה בוגרים שהפנימייה נתנה להם את הכלים וסייעה, אבל לאחד שיצאו לאורחות או התגייסו הם הלכו לאיבוד", מספר ליאור. "התחילו לעשות שטריות, הפתיל הקצד נשרף. לא היה להם המרדף שכל הזמן ראה את הדרך".

בהרסים ידעו שזו הסכנה הגדולה. לפני שלוש שנים עשו מחקר על בוגרי פנימייות,

ישראל: "יש הורים שלא יכולים להרשות לעצמם לתת את הכלים. זה לא אומר שהם שונאים אותי. אני יודע מה אנשים בחוץ חושבים, אבל קיבלתי פה דברים שלא הייתי מקבל בשום מקום אחר"

